

Üniversite Öğrencilerinin Spora Katılım Açısından Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi

An Examination of University Students' Levels of Aggression in Terms of Participation in Sports

Yusuf GÜNAY¹
Murat AYGÜN²

¹Ardahan Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Ardahan, Türkiye
²Ardahan Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Ardahan, Türkiye

Bu çalışma Yusuf Günay'ın yüksek lisans tezinden esinlenilerek yaratılmıştır.

Geliş Tarihi/Received: 07.08.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 01.09.2023

Yayın Tarihi/Publication Date: 02.10.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Yusuf GÜNAY
E-mail: yusufgunay444@gmail.com

Cite this article as: Günay, Y., & Aygün, M. (2023). An examination of university students' levels of aggression in terms of participation in sports. *Research in Sport Education and Sciences*, 25(4), 89-92.

Copyright@Author(s) - Available online at sportsjournals-ataunipress.org

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

ÖZ

Psikolojik etkenler yaşamımızın birçok alanını etkilemektedir. Bu çalışmada, üniversite öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma evrenini, Ardahan Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluştururken, örneklem grubunu 201'i erkek ve 190'ı kadın toplamda 391 kişinin katılımıyla oluşturulmuştur. Araştırmada kişisel bilgi formu ve Saldırganlık Ölçeği kullanılarak veriler toplanmıştır. Verilerin normallik dağılımları Kolmogorov Smirnov testi ile sınılandıktan sonra verilerin normal dağılımadığı tespit edilmiştir. İkili karşılaştırmalarda Mann-Whitney-U ve Ki-Kare, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis-H testi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Sonuç olarak; spor yapıp yapmama değişkeninde anlamlı fark olmadığı, cinsiyet, savunma sporu yapma durumu ve yaş değişkenlerinin anlamlı olduğu görülmüştür. Saldırgan tutumun belirlenmesinde toplum düzeninin etken olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Saldırganlık, spora katılım, üniversite öğrencisi

ABSTRACT

Psychological factors affect many aspects of our lives. The aim of this research is to examine the levels of aggression in university students. The study population consisted of students attending Ardahan University, with a sample group comprising 201 males and 190 females, totaling 391 participants. Personal information form and the Aggression Scale were used to collect data. After testing the normality distribution of the data using the Kolmogorov-Smirnov test, it was determined that the data were not normally distributed. For pairwise comparisons, the Mann-Whitney U test and chi-square test were used, while the Kruskal-Wallis H test was used for comparisons involving more than two groups. The statistical significance level was set at $p < .05$. As a result, no significant difference was found in the variable of engaging in sports or not, but gender, engagement in defense sports, and age were found to be significant. It is believed that social order plays a role in determining aggressive attitudes.

Keywords: Aggression, sports participation, university student

Giriş

Spor, kişileri keyifli zaman geçirmelerini ve stresli ortamdan uzaklaştırarak, psikolojik, ruhsal ve fiziki olarak mutlu olmalarını ve rahatlamalarını sağlayan aktiviteler bütünüdür. Tüm bunların yanında mücadele ve rekabet içeren sporun doğası gereğince saldırganlık ön plana çıkmaktadır. Günümüzde spor branşlarına bakıldığında sporun ruhuna uygun olmayan davranışlar ve tutumların etkisinin artarak devam ettiği görülmektedir. Sporun temelinde olan olumlu davranışların yerini saldırgan davranışlar almaya başlamıştır. Durum böyle olduğu için sporun bütünleştirici gücü yerine saldırgan sporcular ve taraftarlarla birlikte olumsuz davranışların çoğalmasına neden olmuştur (Girginer ve ark., 2006).

Sporda hoşgörülülük olmak ve saldırgan tutumu tolere etmek, psikoloji alanında merak uyandıran konu olarak düşünülmektedir. Saldırganlık genel olarak başka bir kişiye zarar vermek ve başka bir eylemlerden uzaklaşmak olarak ifade edilmektedir (DeWall ve ark., 2012). Saldırganlık, bireyin birine zarar verme düşüncesine sahip olmasıdır. Bu düşünce eyleme dönmese bile saldırganlık olarak tanımlanmaktadır

(Adak, 2004). Saldırganlık; canlı organizmaya doğrudan veya dolaylı olarak zarar vermek amacı içeren davranışlar bütünüdür (Çağlayan ve ark., 2005).

Saldırganlık sporun hedeflerinin bazılarıyla ilişkilidir. Özellikle rekabet esnasında çıkan bu davranış sportif branşların kurallarının dışına çıkarak kuralsız davranışlar olarak ortaya çıkmaktadır. Spor branşına uygun bazı davranışlar dışarıda uygunsuz yasa dışı olan davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Krishnaveni & Shahin, 2014). Saldırganlık kavramı kendi içerisinde çeşitlilik göstermektedir. Bunlar; atılganlık, yıkıcı saldırganlık ve edilgen saldırganlık olarak ifade edilmektedir. Ayrıca saldırganlık türleri oluşum açısından iki grupta incelenmektedir. Bunlar araçsal ve tepkisel olarak tanımlanmaktadır (Schultz & Schult, 2007). Sportif etkinliklerde her davranış saldırgan tutum olarak ifade edilmesi doğru değildir. Saldırgan tutumun amacına bakılması gerekmektedir (Acet, 2005). Bu çalışmada kazanma isteği veya hedefe ulaşmada ön plana çıkan saldırganlık kavramının Üniversite öğrencilerinin spora katılım açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Betimsel araştırma yöntemi neden-sonuç ilişkisi kurularak gerektiğinde karşılaştırma yapılan bir modeldir (Yıldırım & Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2022–2023 eğitim yılında Arda han Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur.

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmacı tarafından oluşturulmuş, bireylerin; cinsiyet, yaş, spor yapıyor olmak, savunma sporları yapma durumlarını belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu ve saldırganlık durumlarını tespit etmek amacıyla saldırganlık ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışma için Ardahan Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Etik Kurulundan 2023-2ÖNP-0010 numaralı etik izin alınmıştır.

Saldırganlık Ölçeği

Araştırmada saldırganlık tutumlarının tespiti için Buss ve Perry'nin (1992) oluşturduğu, Madran'ın (2013) Türkçeye uyarladığı "Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği" kullanılmıştır. Buss Perry'nin ölçeği 529 madde ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Sözel saldırganlık alt boyutu (13, 8, 2, 11, 25, 16, 29, 22, 5) 9 madde, düşmanlık alt boyutu (20, 24, 3, 26, 10, 15, 7, 17) 8 madde ve öfke alt boyutu (19, 28, 1, 18, 9, 23, 12) 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin puanlandırılması 5 likert tipi üzerinden yapılmış olup; Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2) ve Hiç Katılmıyorum (1) şeklindedir. Ölçekte 16 ve 9. maddeler de ters kodlama yapılmıştır. Madran (2013) çalışmasında ölçeğe ilişkin güvenilirlik sonuçları; fiziksel saldırganlık alt boyutu: 0,78, sözel saldırganlık alt boyutu: 0,48, öfke alt boyutu: 0,76 ve düşmanlık alt boyutu: 0,71 elde edilmiş olup toplam güvenilirlik analizi sonucu ise 0,85'tir.

İstatistiksel Analiz

Verilerin analizinde SPSS versiyon 26.0 (IBM Statistical Package for Social Sciences Corp., Armonk, NY, ABD) paket programı kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımları Kolmogorov Smirnov testi ile sınılandıktan sonra normal dağılmadığı tespit edildiğinden ikili karşılaştırmalarda Mann-Whitney-U ve Ki-Kare, ikiden fazla grubun karşılaştırmasında ise Kruskal Wallis-H testleri kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < ,05$ olarak kabul edilmiştir. Farkın

hangi değişkenler arasında olduğunu belirlemek için Post-Hoc testlerinden Temhane's T2 kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin spora katılım açısından saldırganlık düzeylerinin istatistiksel analiz sonuçları tablolar halinde incelenmiştir.

Tablo 1'de katılımcıların cinsiyet dağılımına göre; öğrencilerin 190 kişi ile %48,6'sını kadınlar, 201 kişi ile %51,4'ünü erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında; öğrencilerin 135 kişi ile %34,5'i 20 yaş ve altında, 205 kişi ile %52,4'ü 21–23 yaş arasında ve 51 kişi ile %13,0'u de 24 yaş üzerindedir. Katılımcıların spor yapma durumuna bakıldığında, öğrencilerin 185 kişi ile %47,3'ü spor yaparken, 206 kişi ile %52,7'si spor yapmamaktadır. Katılımcıların savunma sporu yapma durumuna bakıldığında; öğrencilerin 264 kişi ile %67,5'i savunma sporu yaparken, 127 kişi ile %32,5'i savunma sporu yapmamaktadır.

Tablo 2'de katılımcıların saldırganlık ölçeğinden almış oldukları ortalamalarının cinsiyete değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların Öfke [$z = -1,455$] ve Düşmanlık [$z = -1,512$] alt boyutunda anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > ,05$). Ancak Fiziksel Saldırganlık [$z = -2,822$] ve Sözel Saldırganlık [$z = -2,352$] alt boyutlarında erkekler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < ,05$).

Tablo 3'de katılımcıların saldırganlık ölçeğinden almış oldukları ortalamalarının yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. Yaş grupları ile katılımcıların Öfke [$\chi^2 = 4,364$] alt boyutunda anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > ,05$). Fiziksel Saldırganlık [$\chi^2 = 11,170$], Düşmanlık [$\chi^2 = 8,854$] ve Sözel Saldırganlık [$\chi^2 = 6,807$] alt boyutlarında 20 yaş ve altında ki

Tablo 1.
Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Demografik Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kadın	190	48,6
	Erkek	201	51,4
Yaş	20 ≤	135	34,5
	21–23 yaş	205	52,4
	24 ≥	51	13,0
Spor Yapma Durumu	Evet	185	47,3
	Hayır	206	52,7
Savunma Sporunu Yapma Durumu	Evet	264	67,5
	Hayır	127	32,5

Tablo 2.
Katılımcıların Cinsiyet ile Saldırganlık Alt Boyutları Arasındaki Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	S.O.	S.T.	U	z	p
Öfke	Kadın	190	187,46	35617,50	17472,50	-1,455	,146
	Erkek	201	204,07	41018,50			
Fiziksel Saldırganlık	Kadın	190	179,42	34090,00	15945,00	-2,822	,005*
	Erkek	201	211,67	42546,00			
Düşmanlık	Kadın	190	204,88	38926,50	17408,50	-1,512	,131
	Erkek	201	187,61	37709,50			
Sözel Saldırganlık	Kadın	190	182,22	34621,00	16476,00	-2,352	,019*
	Erkek	201	209,03	42015,00			
Toplam Puan	Kadın	190	187,48	35621,00	16476,00	-1,450	,147
	Erkek	201	204,05	41015,00			

* $p < ,05$; S.O: Sıra Ortalamaları; S.T: Sıra Ortalamaları Toplamı.

Tablo 3.
Katılımcıların Yaş Grupları ile Saldırganlık Alt Boyutları Arasındaki Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş Grubu	N	S.O.	χ^2	p	Fark
Öfke	20 ≤	134	205,65	4,364	,113	
	21-23 yaş	205	195,95			
	24 ≥	51	167,01			
Fiziksel Saldırganlık	20 ≤	134	217,77	11,170	,004*	1 > 3
	21-23 yaş	205	190,12			
	24 ≥	51	158,63			
Düşmanlık	20 ≤	134	203,63	8,854	,012*	2 > 3 1 > 3
	21-23 yaş	205	201,04			
	24 ≥	51	151,87			
Sözel Saldırganlık	20 ≤	134	213,47	6,807	,033*	1 > 3
	21-23 yaş	205	190,50			
	24 ≥	51	168,37			
Toplam Puan	20 ≤	134	212,67	10,493	,005*	2 > 1 2 > 3 1 > 3
	21-23 yaş	205	194,94			
	24 ≥	51	152,63			

*p < ,05; S.O: Sıra Ortalamaları; χ^2 : Ki-Kare.

öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < ,05$).

Tablo 4'de katılımcıların saldırganlık ölçeğinden almış oldukları ortalamalarının spor yapma durumuna göre spor yapan ve yapmayan katılımcılar arasında Öfke [$z = -1,455$], Fiziksel Saldırganlık [$z = -2,822$], Düşmanlık [$z = -1,512$] ve Sözel Saldırganlık [$z = -2,352$] alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > ,05$).

Tablo 5'de savunma sporu yapan ile yapmayan katılımcıların Düşmanlık [$z = -0,276$] alt boyutunda anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > ,05$). Öfke [$z = -2,338$], Fiziksel Saldırganlık [$z = -3,948$] ve Sözel Saldırganlık [$z = -2,342$] alt boyutlarında savunma sporu yapan öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde, üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş, spor yapıp yapmama durumu ve savunma sporu yapma durumlarına göre saldırganlık düzeyleri literatür temelli tartışılarak yorumlanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkeni açısından saldırganlık düzeylerini incelediğimize araştırmaya katılan bireylerin fiziksel saldırganlık ve sözel saldırganlıkta anlamlı farklılık görülmüştür.

Tablo 4.
Katılımcıların Spor Yapıp Yapmama Durumları ile Saldırganlık Alt Boyutları Arasındaki Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Spor Yapıyor musunuz?	N	S.O.	S.T.	U	z	p
Öfke	Evet	185	191,74	35472,00	18267,00	-1,455	-,708
	Hayır	206	199,83	41164,00			
Fiziksel Saldırganlık	Evet	185	185,52	34322,00	17117,00	-2,822	-1,738
	Hayır	206	205,41	42314,00			
Düşmanlık	Evet	185	198,13	36653,50	18661,50	-1,512	-,353
	Hayır	206	194,09	39982,50			
Sözel Saldırganlık	Evet	185	189,08	34979,50	17774,50	-2,352	-1,151
	Hayır	206	202,22	41656,50			
Toplam Puan	Evet	185	190,87	35311,50	18106,50	-1,450	-,850
	Hayır	206	200,60	41324,50			

*p < ,05; S.O: Sıra Ortalamaları; S.T: Sıra Ortalamaları Toplamı.

Tablo 5.
Katılımcıların Savunma Sporunu Yapma Durumları ile Saldırganlık Alt Boyutları Arasındaki Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Savunma Sporunu Yapıyor	N	S.O.	S.T.	U	z	p
	Evet	127	215,23	27334,00			
Fiziksel Saldırganlık	Hayır	264	180,36	47615,00	12635,00	-3,948	,000*
	Evet	127	228,51	29021,00			
Düşmanlık	Hayır	264	194,91	51455,50	16475,50	-,276	,783
	Evet	127	198,27	25180,50			
Sözel Saldırganlık	Hayır	264	186,75	49301,50	14321,50	-2,342	,019*
	Evet	127	215,23	27334,50			
Toplam Puan	Hayır	264	185,43	48954,00	13974,00	-2,666	,008*
	Evet	127	217,97	27682,00			

*p < ,05; S.O: Sıra Ortalamaları; S.T: Sıra Ortalamaları Toplamı.

Öfke ve sözel saldırganlık alt boyutunda anlamlı bir fark bulunmamıştır. Amedahe ve Owusu-Banahene (2007), Giles ve Heyman (2005) erkek bireylerin kadın bireylere göre saldırgan olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer bir çalışma olan Scharf (2000) cinsiyet değişkeni ile saldırganlığı karşılaştırmıştır. Yaptığı araştırma incelendiğinde erkeklerin fiziksel saldırganlığı daha fazla kullandığını saptamıştır. Bu çalışmalar bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Literatürde; Çelik ve ark. (2017), Dever ve Bulut (2017), Karabulut'un (2013), Kırmoğlu ve ark. (2008) çalışmalarında cinsiyet değişkeninin saldırganlık düzeyini değiştirmediği görülmüştür.

Erkeklerin fiziksel ve sözel saldırgan davranışları, kadınlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Sosyal ve kültürel açıdan erkeklerin kadınlara göre daha saldırgan olduğu düşüncesi hakimdir. Kadınlar ve erkeklerde sözel saldırganlık ve fiziksel saldırganlık alt boyutlarında ki farklılığın kaynağı; cinsiyet rolleri ve toplumsal sorumluluk süreçleriyle açıklanmaktadır. Bu farklılık, kadınların erkekler gibi doğrudan değil dolaylı olarak saldırgan davranışlarda bulunmaları ve saldırgan olduklarını kabullenememe düşüncesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ayrıca, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin yaş değişkeni durumları incelendiğinde saldırganlık alt boyutları arasında düşmanlık, sözel saldırganlık alt boyutlarında ve ölçek toplam puanında 20 yaş ve altında ki öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Literatürde; Şahinler ve Ulukan'ın (2020) spor yapan üniversite öğrencilerinin saldırganlık düzeylerine yönelik yaptığı çalışmada 36 yaş ve üzerindeki öğrenciler lehine yıkıcı saldırganlık alt boyutunda, Erdoğan ve Bahadır'ın (2016) çalışmasında saldırganlık ölçeğinde anlamlı farklılık görülmüştür. Erşan ve ark. (2009) Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin sosyo demografik açıdan değerlendirilmesi çalışmasında yaş değişkeni açısından anlamlı farklılık görülmemiştir.

Araştırmada öğrencilerin saldırganlık düzeyleri spor yapma veya spor yapmama değişkenleri açısından incelendiğinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Literatürde; Atatekin ve İstanbullu'nun (2023) spor yapan ve yapmayan öğrencilerin şiddet eğilimi ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi başlıklı çalışmada anlamlı bir farklılık bulunmamış olmasına rağmen, "ortalamalar arasında az da olsa spor yapmayanlar lehine fark bulunmuştur. Bu duruma göre spor yapan ve yapmayan öğrencilerin saldırganlık düzeylerinin benzer olduğu, şiddet ve saldırganlığın pozitif ilişkisi göz önüne alındığında beklenen bir sonuç olabileceği" ifade edilmiştir.

Bireylerin savunma sporu yapıp yapmama durumlarına göre, saldırganlık alt boyutlarında öfke, fiziksel saldırganlık, düşmanlık ve sözel saldırganlık alt boyutlarında ve toplam ölçek puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir. Saldırganlık alt boyutundan elde edilen toplam puana bakıldığında savunma sporu yapmayan bireylerin genel olarak daha saldırgan olduğu görülmektedir. Çobanoğlu Güner'in (2006) yaptığı çalışmada takım sporlarına uğraşan bireylere göre bireysel sporlarla uğraşan katılımcıların daha saldırgan olduğu sonucunu ulaşılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Sporun evrensel yapısı birçok bireyi aynı amaç doğrultusunda bir arada toplamaktadır. Yapılan faaliyetler sportif ruhun canlanmasını sağlarken, sporcular için madalya kazanmak oldukça önemlidir. Kazanma hırısı bir etken olduğunda, istenmeyen psikolojik ve fiziksel tepkilerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Sonuç olarak, spora katılım açısından; cinsiyet, savunma sporu yapma durumu ve yaş değişkeninin saldırganlık için bir etken olduğu görülmüştür. Bu sonucun çıkmasında, aile, toplum ve eğitim düzeyinin önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın niteliğinin ve kapsamının artırılması amacıyla farklı demografik değişkenler ile farklı örneklem gruplarında yapılması önerilmektedir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Ardahan Üniversitesi Bilimsel Yayın ve Etik Kurulu (Tarih: 16 Şubat 2023 Sayı: E-67796128-000-2300006277) tarafından alınmıştır.

Katılımcı Onamı: Katılımcı onamı bu çalışmaya katılan tüm katılımcılardan alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – Y.G.; Tasarım – Y.G.; Denetim – M.A.; Kaynaklar – Y.G.; Malzemeler – Y.G.; Veri Toplama ve/veya İşleme – Y.G.; Analiz ve/veya Yorum – Y.G.; Literatür Taraması – Y.G.; Yazıyı Yazan – Y.G.; Eleştirel İnceleme – M.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Ardahan University (Date: February 16, 2023, Number: E-67796128-000-2300006277).

Participants Consent: Written informed consent was obtained from all participants who participated in this study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – Y.G.; Design – Y.G.; Supervision – M.A.; Resources – Y.G.; Materials – Y.G.; Data Collection and/or Processing – Y.G.; Analysis and/or Interpretation – Y.G.; Literature Search – Y.G.; Writing Manuscript – Y.G.; Critical Review – M.A.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Acet, M. (2005). *Sporda saldırganlık ve şiddet*. Morpa Yayıncılık.
- Adak, N. (2004). Bir sosyalizasyon aracı olarak televizyon ve şiddet. *Bilgi Dergisi*, 30, 27–38.
- Amedahe, F. K., & Owusu-Banahene, N. O. (2007). Sex differences in the forms of aggression among adolescent students in Ghana. *Research in Education*, 78(1), 54–64. [CrossRef]
- Atatekin, B., & İstanbullu, A. (2023). Spor yapan ve yapmayan öğrencilerin şiddet eğilimi ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 73–83.
- Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The aggression questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63(3), 452–459. [CrossRef]
- Çağlayan, H. S., Çetin, M. Ç., & Şirin, E. F. (2005). Futbol seyircisinin sosyo-ekonomik-kültürel yapısının şiddet eğilimindeki rolü. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 15–24.
- Çelik, A., Zengin, S., & Baş, M. (2017). Sporcu lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin belirlenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 20–31.
- Çobanoğlu Güner, B. (2006). *Takım sporları ve bireysel sporlar yapan sporcuların saldırganlık düzeylerinin incelenmesi* (Tez No: 192497). [Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Yükseköğretim Kurumu Tez Merkezi.
- Dever, A., & Bulut, E. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin araştırılması: Ordu Üniversitesi örneği. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 45–56.
- DeWall, C. N., Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2013). Aggression. In H. Tennen, J. Suls & I. B. Weiner (Eds.), *Handbook of psychology: Personality and social psychology* (pp. 449–466). John Wiley And Sons, Inc.
- Erdoğan, Ç. H., & Bahadır, Z. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 33–48.
- Erşan, E., Doğan, O., & Doğan, S. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin sosyodemografik açıdan değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Medical Journal*, 31(3), 231–238.
- Giles, J. W., & Heyman, G. D. (2005). Young children's beliefs about the relationship between gender and aggressive behavior. *Child Development*, 76(1), 107–121. [CrossRef]
- Girginer, N., Aydın, S., & Çavdar, Z. (2006). Üniversite öğrencilerinin sporda şiddet konusuna yaklaşımları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 1–30.
- Karabulut, E. O. (2013). 16 yaş altı çim hokeyi sporcularının saldırganlık düzeylerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 139–147.
- Kırmoğlu, H., Parlak, N., Dereceli, Ç., & Kepeoğlu, A. (2008). Lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin spora katılım düzeylerine göre incelenmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 147–154.
- Krishnaveni, K., & Shahin, A. (2014). Aggression and its influence on sports performance. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*, 1(2), 29–32.
- Madran, H. A. (2013). Buss perry saldırganlık ölçeğinin Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 24(2), 1–6.
- Scharf, S. C. (2000). *Gender differences in adolescent aggression: An analysis of instrumentality expressiveness* (Thesis No: 9976795). [Doctoral Thesis, Michigan University Department of Clinical Psychology].
- Schultz, D. P., & Schult, S. E. (2007). *Modern psikoloji tarihi* (Y. Aslay, Çev.). Kaknüs Yayınları (Orijinal Eser 2004 Yılında Basılmıştır).
- Şahinler, Y., & Ulukan, M. (2020). Spor yapan üniversite öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 2(1), 16–24.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Seçkin Yayıncılık.